احمد هادی مقصودی،

طهارت

عبادات اسلامیه مجموعه‌سینڭ

ایکنچی جزئی

ابتدائی مکتبلرنڭ ایکنچی صنف شاگردلری اوچون

۹

سنه ۱۳۳۵ : ۱۹۱۷

Эта азбука допущена Его Превосходительствомъ Г. Попечителемъ Оренбургскаго Учебнаго Округа отъ 9 апрѣля 1913 г. за № 5073 къ классному употребленію въ татарскихъ и русско-татарскихъ школахъ.

ИЗДАНІЕ ДЕВЯТОЕ

Первое изданіе дозволено цензурою въ Петроградѣ 28 января 1892 года

КАЗАНЬ.

Лито-Типографія Т-во „Умидъ", б. Харитонова.

1917.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

١) اِنَّ الْاِسْلَامَ نَظِيفٌ فَتَنَظَّفُوا، فَاِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ اِلَّا نَظِيفٌ ۞

معناسى: اِسْلام دينى پاك ديندر. بَسْ پاك بولوُرغه طرشڠز. پاك بولماغان كشى جنتكه كرمس.

٢) بُنِىَ الدِّينُ عَلَى النَّظَافَةِ ۞ معناسى:

اِسْلام دينى پاكلك اوُستينه توُزلمشدر.

دينمز اِسْلام دينى بيك حَقّ و بيك پاك بر ديندر. بندەلرگه هَر طوغريده بيك پاك بولو ايله بوُيوُرادر. مسلمان بولغان كشينك كوڭلى يامان خلقلردن و ياوز فِكرلردن تەنى، كييمى، يوُرطى، ييرى هم آشى، صووى هر بر نَجسلردن پاك بولمق تييشليدر. خصوصًا نماز اوقوُغانده و باشقه عِبادتلرنى قيلغان زَمانده مسلمان كشى بيگرەكده پاك بولمَق لازِمدر.

طَهَارَتْ

نَماز اوقوُ ياچق كشيگه تەنى، كييمى واورنى هر توُرلى نَجسلردن پاك بولمق وَدَخى شَريعَت بوُيوُرغان رەوشچه صو ايله تييشلى اَعْضالرينى يووب طهارت آلمق فرضدر.

طهارَت آلغاندەاوُشبو (٨) توُرلى اش قيلنادر:

١) طَهارَتْ آلاچَق كشى پاك صو ايله اوّل اِستِنجا قيلوُر، يَعْنى عَوْرَتْلرينى نَجسدن پاكلەر، ٢) آندن صوك بلەزكلرينه قَدَر ايكى قولينى يووار، ٣) آندن صوك اوُچ مَرْتَبَه آغزينى يووار، ٤) آندِن صوك اوُچ مَرْتَبه بوُرنينى يووار، ٥) آندِن صوك اوُچ مَرْتَبه يوُزينى يووار، ٦) آندن صوك اوُچ مَرْتَبه ترسەكلرينه قَدَر ايكى قولينى يووار، ٧) آندن صوك او چلرينى وبارماقلرينى صوغه چلاتوُب ايكى قولى ايله اوّل باشينه صوكره قوُلاقلرينه، صوكره موينينه مَسْح (١) قيلوُر،

٨) آندن صوكره طوبوُقلرينه قَدَر اوُچ مَرْتَبه ايكى آياغينى يووار. يوُزينى يوغانده ماڭلايندەغى چەچ طوغريسندن آلوُب ايكى قوُلاقينه واييەك آستينه قدر بولغان هَر ييرينه صو تييروُر. وَدَخى قاشقە، وصاقالنڭ اييەك طوغريسندەغى توُكلرينەده صو تييروُر (٢)

---

١) مسح قيلمق اشقوُمق، ديمكدر. باشقه وقوُلاقلرغه مسح قيلوںڭ روشينى معلم كورسەتمەلى.

(٢) اشبو توُكلرنڭ آستندەغى تنلرگه صو تييرمك فرض توگل بلكه سنتدر. صاقالنڭ اييەك طوغرسندە بولماغان توُكلرينه صو تييومك لازم توگلدر.

قوللرینی وآیاقلرینی یوغانده بارماق آرالرینه، و یۇزۇك استینه صو تیـیرمی قـالـماس. ترسه‌كلرینی وطوبۇقلرینیده یووار. اگرده آیاقلری چیتكلی بولسه، چیتكلرینك یۇزینه اۇچ بارماق قَدَر مَسْح قیلۇر.

نمازنی طهارتسز اوقو درست بولۇرمی؟ طهارت آلونك روشی نیچك یعنی طهارت آلوچی اوّل نی قیلۇر؟ صوڭره نیلر قیلور؟ یۇزینی قایدن قایا قدر یووار؟ قاش، مییق وصاقالغه صو تییرلۇرمی؟ قوللرینی وآیاقلرینی یوغانده بارماق آرالرینه هم یۇزۇك آستلرینه صو تییرمك كیره‌ك بولۇرمی؟ ترسه‌كلر وطوبۇقلر اوزلری یوولۇرلرمی؟ آیاقلری چیتكلی بولغانده، نی قیلنۇر؟

طَهَارَتنك فَرْض، سُنَّت، ومُسْتَحَبّلری.

طهارتنك فرضلری (٤) در: ١) یۇزنی یومق، ٢) ترسه‌كلرینه قَدَر ایكی قولنی یومق، ٣) باشنك چاریكی قَدَرینه مَسح قیلمق، ٤) طوبۇقلرینه قدر ایكی آیاقنی یومق.

طهارتنك مشهور سنتلری (١٥) در:

١) طهارتنی بسمله ایله باشلامق. ٢) كوڭلدن نیت قیلمق. ٣) بله‌زكلرینه قدر ایكی اوچلرینی یومق، ٤) مِسواك كبی برنه‌رسه ایله تشلرینی پاكله‌مك، ٥) اۇچ مَرْتَبه آغزینی یومق، ٦) اۇچ مَرْتَبه بۇرنینی یومق، ٧) صاقالینی آرالاشدرمق، ٨) بارماقلرینی آرالاشدرمق، ٩) یۇز، قول وآیاقلرینی اۇچه‌رقات یومق، ١٠) اوڭ قول واوڭ آیاقنی صوللرندن اوّل یومق، ١١) باشنك هر ییرینه مسح قیلمق،

١٢) ایکی قولاقغه مسح قیلمق، ١٣) قول آرقالری ایله مویىنغه مسح قیلمق، ١٤) طهارتنی مَعْلوم تَرتیبی ایله آلمق، ١٥) طهارتنی بر طوتاشدن آلوب بترمك.

طهارتنك مستحبلری (٤) در: ١) طهارت آلغانده قِبْلَه غَه قارشی طورمق، ٢) صو چَه چْرَه مسلك بییك ییرده طورمق، ٣) صوونی اوزی حاضرله مك، ٤) طهارت آلوب بترگانچی تَواضعلی قیافتده بولمق.

طهارتنك فرضلری نیچه‌در ؟ نیلردر ؟ سنتلری نیچه‌در ؟ نیلردر ؟ مستحبلری نیچه‌در؟ نیلردر؟

طهارتنك مَكْرُوه ومُفْسِدْلری. (١)

طهارت آلغانده اوشبو (٧) تورلی اش مکروهدر:
١) صونی کوب توگوب اِسْراف قیلمق، ٢) اوڭ قولی ایله بوروُن سنگرمك، ٣) اَعْضالرنی اوچدن آرتق یا کیم یومق، ٤) باشقه ایکی قات مسح قیلمق، ٥) یوزگه صونی قاتی اورمق، ٦) صونی کشیدن صالدرتمق، ٧) طَهارَت آلغانده دنیا سوزلری سویله مك.

طهارتنك مُفْسِدلری (٨) در، یعنی اوشبو (٨) تورلی اش طهارتنی بوزادر:
١) عَوْرَتدن نَجس یاباشقه ذات کیلمك، ٢) جَراحَتدن قان، ارن یا صاری صو آقمق، ٣) بورون قانامق،

(١) مفسد بوزوچی دیمکدر.

٤) کوزدن لایلالی یەش آقمق، ٥) آوز طولیسنچە اش یاکە آزغنە بولسەدەقان قوسمق، ٦) یاتوب یاکە سویەلوب یوقوغە کیتمك، ٧) تیلروب یا ایسروب آڭسز بولمق، ٨) نماز اچندە طاوش ایلە کولمك.

جَراحَتلەنگان ییردن قان، ارن وصاری صو کبی نەرسە آزغنە چغوب چیتکە جەیلورلك بولماسە، طهارت بوزلماس. وَدخی تیرلەو ایلە، کوزدن لایلاسز یەش کیلو ایلە، آغزدن قاقرق کیلو ایلە طهارت بوزلماس.

طَهارَتْسز کشیگە مُصْحَف شریفنی وآیَتْ یازلغان کاغَدْلرنی طوتو مَکْروهدر. امَّا بوقچا آرقلی طوتو درست بولور. طهارتسز کوینچە قرآن اوقو، مَسْجِدکە کرو وقَبرستانغە بارو درستدر. اوشبو اشلرنی طهارت یا تَیَمُّم ایلە قیلو مُسْتَحَبدر.

طهارتنڭ مکروهلری نیچەدر؟ نیلردر؟ طهارتنڭ مفسدلری نیچەدر؟ نیلردر؟ جراحتنڭ نجسی چیتکە جەیلورلك بولماسە طهارت بوزلورمی؟ تیرلەو سببلی، کوزدن لایلاسز یەش کیلو سببلی، آغزدن قاقرق کیلو سببلی، طهارت بوزلورمی؟ طهارتسز کشیگە مصحف شریفنی طوتو درست بولورمی؟ طهارتسز کوینچە قرآن اوقو مسجدکە کرو قبرستانغە بارو درست بولورمی؟

چیتکلرگە مَسَح.

آیاقلرینە چیتکلرینی طَهارَتلی وَقتدە کیگان کشی ایکنچی طهارت آلغاندە آیاقلرینی یوماس، بَلکە چیتکلرینڭ یوزلرینە مسح گنە قیلور. شول رەوشچە کە

قول بارماقلرینی صوغه چلاتوُب هر ایکی قولینكٔ اوُچ اورتا بارماقلرینی چیتکلرینكٔ یوُزلرینه یاتقزوُرده، طوبوُقلرینه طابا طارتوُر. شوندن صوكٔ چیتکلرینكٔ یوُزلرنده اوُچ بارماق زورلغی قَدَرْ یووش صزقلر حاصل بولوُر. مسح قیلو شولدر. مَسحنكٔ مُدَّتی (١) مُقِیمْ (٢) کشیگه بر تهولك، یَعْنی (٢٤) ساعتدر، مُسافِرْ (٣) کشیگه اوُچ تهولك، یَعْنی (٧٢) ساعتدر. مُدَّتنكٔ باشی چیتکلرنی کیگانده آلنغان طهارتنكٔ بوُزلغان وَقتندن حساب قیلنوُر. مُدَّتی طولغان چیتکلرگه مَسِح قیلو درست بولماس. کون ایتك، کییز ایتك، قالوُن طولا اوُیوُق هم طوبوُقنی قابلارلق بالتوُری بولغان کالوش هر برسی چیتك حکمندهدرلر. نَجسدن پاك بولوُب طهارَتلی وَقتده کییلگان بولسهلر، آنلرغه مَسح قیلوده درست بولوُر. امَّا کهوش، باشماق کبی بالتوُرسز نهرسهلرگه هم صو تیز او تهرلك یوقا اوُیوُقلرغه مسح قیلو درست بولماس. ودخی طوبوُقدن توبهن آیاقنكٔ اوُچ کچکنه بارماقلری کورنوُرلك تیشگی یا یرتغی بولغان چیتککهده مسح قیلنماس. اگرده بر چیتکده ایکی اوُچ ییرده کچکنه یرتقلر بولسه، بارسی برگه حساب قیلنوُرلر. اما ایکی چیتکدهگی یرتقلر برگهحساب قیلنماسلر. بر آیاقنكٔ باشی چیتکدن قوبوُب اوکچهسی چیتکنكٔ

---

(١) چیگی وزمانی دیمکدر. (٢) مقیم اوُیده طوُروچی کشی دیمکدر.
(٣) مسافر اوُچ کوُنلك یولغه چققان کشی دیمکدر.

طوبوُغینه قَدَر کیلسه، یا که مسحنڭ مُدّتی طولسه؛ مسح بوُزَلوُر.

طهارتسز کیلگان چیتکگه مسح قیلنوُرمی؟ مسح نی روشچه قیلنوُر؟ مسحنڭ مدتی مقیمگه نیچه کوُندر؟ مسافرگه نیچه کوُندر؟ مدتنڭ باشی قای وقتدن حساب قیلنوُر؟ مدتی طولغان چیتکگه مسح قیلو درست بولوُرمی؟ کون ایتك، کییز ایتك، قالون طولا اوُیوُق وکالوشلرغه مسح قیلو درست بولوُرمی؟ کەوش وباشمافغه مسح قیلو درست بولوُرمی؟ تیشکلی ویرتقلی چیتکگه مسح قیلنوُرمی؟ ایکی چیتکلەگی یرتقلر برگه حساب قیلنوُرمی؟ چیتك، نی قدر صالنسه، مسحی بوُزلوُر؟

جبیرە.

طَهارَت آلغانده یا که غُسْل قیلغانده یوولاچق اَعضانڭ بر ییرنده جرِاحَت بولوُب، یووو ضَرَر ایتەرلك بولسه، اول جرِاحَت یوولماس، بلکه صولی قول ایله آنڭ اوُستینه مَسْح قیلنوُر. اگرده مسح قیلوده ضَرَر ایتەرلك بولسه، اوُستینه یابلغان (جَبیرَه)گه، یعنی کاغَذْ یاچوپرەکه مسح قیلنوُر. قوبارو ضرر ایتەرلك بولسه، جبیرەنڭ آستندەقالغان سَلامَت ییرنیده یومق لازم توگلدر، اوُستینەمسح قیلو ییتەدر. جبیرەگه مسح قیلو اوُچوُن طهارتلی وقتدەیابلووی شَرْط توگلدر. طهارتسز وَقتده یابلغان بولسەده، مسح‌قیلو درست بولوُر. جبیره بر سَبَبْ ایله توُشوُب کیتسەده یاکه آلوُب‌قالسەده، مَسْحی بوُزلماس. اَمّا آستندەغی جرَاحتی توُزەلکاندن صوڭ آڭامَسْح قیلو درست بولماس.

طهارت آلغانده جراحتلی ییرگه صو تییرو ضرر ایته‌رلك بولسه، یوولورمی ، یاکه مسح قیلنوُرمی؟ جراحتنك اوزینه مسح قیلو ضرر ایته‌رلك بولسه، نی قیلنوُر؟ جبیره‌نلك آستنده قالغان سلامت ییرلر یوولوُرمی؟ طهارتسز وقتده یابلغان جبیره‌گه مسح قیلو درست بولوُرمی؟ جبیره توُشوُب کیتسه، یاکه آلوُب قارالسه ، مسحی بوُزلوُرمی؟ جراحت توُزه‌لگاندن صوك جبیره‌سینه مسح قیلو درست بولوُرمی؟

غُسْلْ

(غُسْلْ) بوُتوُن ته‌ننی یووب قوُینو دیمکدر. غُسْلْ قیلاچق کشی: ١) اوَّلا اِستنجا قیلوُب عورتلرینی پاکلەر، ٢) آندن صوڭ بلەزکلرینه قَدَر ایکی قولینی یووار، ٣) آندن صوڭ طهارت آلوُر، لکن بو طهارتده آیاقلرینی یوماس، ٤) آندن صوڭ اوَّل باشینه، صوڭره باشقه ییرلرینه صو قوُیوُب ته‌نینك هَربر ییرینه برقات صو تییروُر، ٥) آندن صوڭ مُمْکِن قدر ته‌نینك هر ییرینی قوللری ایله برقات اشقوُب چغار، ٦) آندن صوڭ یَنه ایکنچی قات ته‌نینك هَر ییرینه صو قوُیار، ٧) آندن صوڭ یَنه ته‌نینك هر ییرینه صو یوُگرتوُر، ٨) آندن صوڭ ایکی آیاغینی یووار. (غسل اوُشبودر.) غسللی کشی کامل طهارتلی بولادر. نماز اوقو اوُچوُن غسل اوُستینه طهارت آلو لازم توگلدر.

غسل نه دیمکدر؟ غسل قیلاچق کشی اوَّل نی قیلوُر؟ آندن صوڭ نیلر قیلوُر؟ الخ. غسللی کشی طهارتلی بولوُرمی؟ نماز اوقو اوُچوُن غسل اوُستینه طهارت آلنوُرمی؟

غسلنڭ فرضلری.

غسلنڭ فرضلری (٣) در: ١) آغز اچینی یومق، ٢) بورون اچینی یومق، ٣) تەننڭ هر ییرینه صو تییرمك.

غسلده تەننڭ طشقی یاغینڭ هر ییرینه صو تییرمك اوچون چەچ، قاش مییق وصاقال کبی هر بر توکلرگەده واول توکلرنڭ آستلرندەغی تەنگه وهم کوز چوقوری، کبی اچکه باتوب یاکه جییرلوب طورغان ییرلرگەده وهم یوزوك آستینه وقامر هم دگت کبی نرسەلرنڭ آستنده قالغان ییرلرگەده صو تییرو تییشلیدر. ایرلرگه چەچلرینڭ هر بر بورتوکلرینه صو تییرو فرضدر. شول سببدن ایرلر چەچلرینی کیتەرمك یاکه قسقارتمق اهل اسلام اراسنده (سنّت عادیّه) بولوب قالمشدر. امّا خاتون قزلرنڭ چەچلرینڭ توبینه صو ایرشو ییتەدر. طلملرندەغی بورتکلرینه صوایرشمەسەده یاریدر. چونکه خاتون قز اوچون چەچ بر زینتدر. انلرغه چەچلرینی کیتەرو یا قسقارتو درست توگلدر.

غسلنڭ فرضلری نیچەدر؟ نیلردر؟ تەننڭ هر ییرینه صو تییرو اوچون قای ییرلرگەده صو ایرشدرو تییشلیدر؟ ایرلرگه چەچ بورتوکلرینه صو تییرو فرضمی؟ خاتونلرغه طلملرندەغی اوچەچلرینه صو تییرو فرضمی؟

غسلنكْ سُنّتلری

غسلنكْ سنتلری (٩)در:

١) تەنینكْ نجس تیگان ییرلرینی یومق،

٢) بلەزكلرینه قدر قوللرینی یومق،

٣) غسلدن اَوَّل طهارت آلمق،

٤) اوَّل باشینی صوكوره باشقه ییرلرینی یومق،

٥) اونكْ طَرَف اَعْضالرینی صول طرَفْلرندن اوَّل یومق،

٦) برقات صو قوُیغاندن صونكْ تەنینی بر قات اشقوُب چقمق،

٧) تەننكْ هر ییرینه اوُچەر قات صو ایرشدرمك،

٨) صونی كوب توكوُب اِسراف قیلودن صاقلانمق،

٩) غسل قیلغان زَمـانده قبلەغه آرقان طوُرمق.

غسلنكْ سنتلری نیچەدر؟ برنچیسی نیلدر... طوقزنچیسی نیلدر؟

غسلنكْ سَبَبْلری

غسل قیلونی فرض قیلا طوُرغان سببلر (٣) در:

١) جُنُب بولمق، ٢) حَیْض تَمام بولمق، ٣) نِفاس تَمام بولمق.

جُنُبْ بولونكْ سَبَبْلری ده (٣)در:

١) یو وشلك كیلمك، ٢) یاقنلق قیلمق، ٣) اِحتِلام بولمق.

(مكتب بالالرینه بونلرنكْ معنالری لازم توكلدر.)

غسلسز کشینك تەنینك هر بیری آروسز بولادر. جنب کشیگه قرآن اوقو، ومُصْحَف شَریفنی طوُتو، ومسجدکه کرو، طهارت آلمیچی یاکه تَیَمُّم قیلمیچی، آشاو، اچو مکروهدر. شونكاوُچوُن آشا مُمْکن قَدَر تیز غُسْل قیلوُب پاکلەنمك فرض بولوُر. اَمّا طهارتسز کشیگه مُصْحَف شَریفنی طوُتو مکروه بولسەده، قرآن اوقو مکروه توگلدر. دعالر اوقو، سَلام بیرو وتسبیح ئەیتو جنب کشیگەده، طهارتسز کشیگەده، مکروه توگلدر.

غسلنك سببلری نیچەدر؟ برچیسی نیدر؟ ایکنچیسی نیدر؟ اوُچنچیسی نیدر؟ جنب بولونك سببلری نیچەدر؟ بریچیسی، نیدر؟ ایکنچیسی نیدر؟ اوچنچیسی نیدر؟ جنب کشی آرومیدر؟ جنب کشیگه قرآن اوقو، مصحف طوُتو ومسجدکه کرو درست بولوُرمی؟ جنب کوُینچه آشاو واچو درست بولوُرمی؟ جنب کشیگه، بر غسل قیلمق تییشلیمی؟ طهارتسز کشیگه مصحف طوُتو درستمی؟ قرآن اوقو درستمی؟ جنب گنمیگه هم طهارتسز کشیگه دعالر اوقو، سلام بیرو تسبیح ئەیتو درست بولوُرمی؟

صَاحِبِ عُذْر.

آورو سَبَبْلی بر نَماز اوقوُب بتروُرلك وَقت طَهارَتلی بولوُب طوُرا آلماغان کشی، مثلا هَمان بوُرنندن قان طامغالاب طوُرغان کشی یاکه کوزندن هَمان یاش کیلوُب طوُرغان کشی (صاحِبِ عُذْر) دییوُب آتالوُر. آندی کشیگه هَر نَماز اوُچوُن بر طَهارت آلو لازم بولوُر. شول نَماز وَقْتی اچنده عُذری سَبَبْلی طَهارَتی بوُزلا طوُرسەده، بوُزلماغانغه حِساب قیلنوُر. نَماز

اوقوغان چاغندە نجسلری آغا طورسەدە، طهارتی‌دە نمازی‌دە بوزلماس، امّا بر نماز اوچون آلنغان طهارت ایکنچی نماز وقتی کرگاچ‌دە بوزلور. عذر سببلی آقغان نجس ایکنچی نماز وقتی کرگانچی تەنینە یا کییمینە تیسەدە، شول وقت اچندە نجسکە حساب قیلنماس. امّا ایکنچی نمازنڭ وقتی کرگاچ‌دە، نجسکە حساب قیلنوب، ایکنچی نمازنی اوقور اوچون اول کییمنی یووو یاکە آلماشدرو تییشلی بولور.

همان طهارتی بوزلوب طورا طورغان کشی نیچك دییوب آتالور؟ صاحب عذر هر نماز اوچون طهارت آلورمی؟ بر نماز وقتی اچندە نجسی آغا طورسە، طهارتی بوزلورمی؟ نماز اوقوغان چاغندە نجسی آقسە، طهارتی بوزلورمی؟ بر نماز اوچون آلنغان طهارتی ایکنچی نماز اوچون یارارمی؟ نجسی آغوب تنینە یا کییمینەتیسە، نجس بولورمی؟

تیمم

صو ایلە طهارت آلو ممکن بولماغان زماندە طهارت اورنینە پاك یير ذاتی ایلە (تیمم) قیلنور. شول رەوشچە، کە
١) اوّلا ایکی اوچلرینی جەیوب یير ذاتینە صوغار،
٢) آندن صوڭ شول اوچلری ایلە یوزینە مسح قیلور،
٣) آندن صوڭ ینە شول رەوشچە یير ذاتینە صوغاردە، ترسەکلرینە قدر قوللرینە مسح قیلور. یوزینە مسح قیلغاندەدە، قوللرینە مسح قیلغاندەدە طهارتدە صو تییە

طوُرغان ييرلرينه اوچ يا بارماقلرينى تييرمى قالماس. اوُشبو رەوشچه تيمم قيلو، صو ايله طَهارَت آلو مُشْكِلْ بولغان وقتده طَهارَت او رنينەده، غسل او رنينەده طوُرادر.

١) صو ايكى چاقرم چاماسى يراق بولسه، ٢) ياكِه صونى استعمال قيلو آوروينه ضَرَر ايتەرلك بولسه، ٣) ياكه تەنينه صووق تييودن قورقسه، ٤) ياكه صو يانينه بَاروُرغه بر نەرسەدن قورقسه، ٥) ياكه صونى آلوُرغه قوُرالى بولماسه، ٦) ياكه ياننده غى صووى سَفَرده اچەرينه كيرەك بولوُرلق بولسَه، ٧) ياكه طَهارَت آلوُب شغللەنسه، جَنازه وعيدْ نمازلرينه اوُلگَره آلمى قالوُرلق بولسه، صو ايله طَهارت آلو مُشْكلگه حساب قيلنوُر. اوُشبو ييدى حالنكْ هر برسنده نمازَنى تيمم ايله اوقو تييشلى بولوُر.

بيش وَقت نمازغه يا جمعەغه اوُلگَره آلماسلق بولغانده، نمازنى تيمم ايله اوقو درست بولماس. طوفراق، طوزان، قوُم، بالچق وطاش كبى عادتى اوطەغنه يانمى وَئرمى طوُرغان نەرسەلر يير ذاتندندرلر. كييمدەگى طوزانغەده وهيچ طوزانسز شما طاشقەده تيمم قيلو درست بولوُر. آغاچ، اولەن، تيمر وقورغاشن كبى نەرسەلر يير ذاتندن توگلدرلر. آنلرغه و نَجس نەرسەلرگه تيمم قيلو درست بولماس. صو طابلو اِحتمالى بولغان ييرلرده بر آز ازلەب قاراميچى تيمم قيلو درست بولماس.

صو ایله طهارت آلو ممکن بولماغانده، کشی طهارت اورنینه نی قیلۇر؟ تیمم، نی رەوشچه قیلنۇر؟ تیمم طهارت اورنینەغنه طۇرامی؟ نیچه تۇرلی حالده صو ایله طهارت آلو مشکل بولۇر؟ نیندی نەرسەلر ییر ذاتندندرلر؟ نیندی نەرسەلر ایله تیمم قیلو درست توگلدر؟ صو طابلو احتمالی بولغان ییرده صونی هیچ ازلەب قاراميچى تیمم قیلو درست بولۇرمی؟

تَیَمُّمْنِڭ فَرْض، سُنَّت وَمُفْسِدْلَرِی.

تیممنڭ فرضلری (٤) در:

١) تیممنی نماز اوقو نِیَّتی ایله قیلمق،

٢) تیمم قیلناچق نەرسه ییر ذاتندن بولمق،

٣) یۇزگه مَسْح قیلمق،

٤) ایکی قولغه مَسْح قیلمق.

تیممنڭ سنتلری (٦) در: ١) بسمله ایله باشلامق، ٢) ییر ذاتینه اوچلری ایله صوقمق، ٣) صوقغاندن صوڭ، (طوزانی کوب یاغلماسۇن اۇچۇن) قوللرینی بر کره سلکۇمك، ٤) بارماقلرینی آرالاشدرمق، ٥) ترتیب ایله اوّل یۇزینه صوڭره قوللرینه مسح قیلمق، ٦) اوڭ قولینه صول قولندن اوّل مسح قیلمق.

تیممنی اۇشبو ایکی تۇرلی اش بۇزادر:

١) طهارتنی بۇزا طورغان اشلرنڭ برسی واقِع بولو،

٢) صو ایله طهارت آلۇرغه مُمْكِن بولو.

تیممنڭ فرضلری نیچەدر؟ (١) نچیسی نیدر؟ (٢) نچیسی نیدر؟ (٣) نچیسی نیدر؟ (٤) نچیسی نیدر؟ تیممنڭ سنتلری نیچەدر؟ (١) نچیسی نیدر؟ ،،، (٦) نچیسی نیدر؟ تیممنی نیچه تۇرلی اشلر بۇزادر؟ (١) نچیسی نیدر؟ (٢) نچیسی نیدر؟

نَجسلر .

نَماز اوقوُياچق كشينىڭ تەنى، كييمى ونَمازلغى نَجسلردن پاك بولو فرضدر. نَجسلى كوُينچه نَماز اوقو درست بولماس. نَجس ايكى توُرليدر: ييگل نَجس، آور نَجس. قارغا وقارچغا كبى ايتلرى حَرام بولغان قوُشلرنىڭ تيزەكلرى ايله آت، صيير وصارق كبى ايتلرى حَلال بولغان حَيْوانلرنىڭ بَوْللرى ييگل نَجسدر. بونلردن باشقه نَجسلرنىڭ هَرْ قايوسى آور نَجسدر.

مَثلاً، آدمينىڭ تيزەگى وبَوْلى، آت، صيير وصارق كبى ايتلرى حَلال بولغان حَيْوانلرنك تيزەكلرى، ات، بورى كبى ايتلرى حَرام بولغان حَيْوانلرنىڭ تيزەكلرى وبَوْللرى هَم سلەگەيلرى وتيرلرى، قاز وطاوق كبى ايتلرى حَلال بولغان قوُشلرنك تيزەكلرى، اولەكسه وخنزيرنك ايتلرى وقانلرى وحَيْواننىڭ بوغازندن چقغان قان، جَراحَتدن آقغان قان، ارن، صارى صو، آوروكوز ياشى، خَمْر وآوزدن طولوُب چقغان قوُسق كبى نەرسەلر هر قايوسى آورنَجسلردر.

كوگەرچن، چپچق كبى قوُشلرنىڭ تيزەكلرى، بالق وبوُرچا قانى، آرو ايتنىڭ يووشى، صو حَيْوانلرينىڭ بارچەسينىڭ قانى ومايى، يلاغاندە چقغان كوز ياشى، آوز طولماسلق آز بولغان قوُسق، توُكروُك وقاقرق نَجس توگل، پاكدرلر.

نماز اوقوياچق كشينك قاى نەرسەلرى نجسدن پاك بولو فرضدر؟ نجس نيچە توْرليدر؟ نيلردر؟ نى نەرسەلر بيگّل نجسدر؟ نى نەرسەلر آور نجسدر؟ كوگەرچن، چپچق تيزەكلرى، بالق وبوْرچا قانلرى، آروايتنك يووشى، كوزياشى، آزقوْسق، توْكرك وقاقرق پاكمى نجسمى؟

خِنزيردن باشقە حَيْوانلرنك يوْنلرى وكيبكان سوْيەك وسنگرلرى نجس توگلدرلر. شَريعتچە بوغازلانغان حَيْوانلرنك ايتلرى آشارغە حَلال بولماسەدە، نجس توگلدر. تيريلرى دە ايلەنمەسەدە پاكدر. اَمّا شَريعتچە بوغازلاناغان حَيْوانلرنك ايتلرى دە، ايلەنمەگان تيريلرى دە نَجسدر. اگردە تيريلرى ايلەنسەلر، پاك بولوْرلر. خنزيرنك بوْتوْن گەودەسى نجسدر، هيچ بر وقتدە پاكلەنمس. بر نَجس نەرسە يانوْب كوْل بولسە، ياكە چروْب طوفراق بولسە ياكە طوْزلانوْب طوْز رەوشينە كيلسە، پاك بولوْر. ايسرتكچ اچملك طوْز قاتشو سببلى آينوْب سركەگە ئەيلەنسە، نجس مايدن صابوْن ياصالسە، شول سركەدە صابوْندە پاك بولوْرلر.

تەندە ياكيمدە ياكە نمازلقدە بيگّل نجس، بويىدە آرقليسىدە بر قارشدن آرتق بولماسە، وآور نَجس بر مِثقال چاماسندن آرتق بولماسە، شول نَجس ايلە نَماز اوقو درست بولوْر. اگردە بو قَدَرلردن آرتق بولسە، درسْت بولماس. زور پالاسنك بر باشى نَجسلەنگان بولسە، نجسلەنمەگان باشندە نَماز اوقو درست بولوْر. اوْستينە بر نَجس توگلگان طوفراق

کیبسه، شول طوفراقنڭ اوُستنده نَمازلق جه‌یمیچی‌ده نَماز اوقو درست بولوُر.

حیوانلرنڭ یوٗنلری، وکیبکان سوٗیه‌ك وسنگرلری پاکمی نجسمی؟ شریعتچه بوغازلانغان حیوانلرنڭ ایتلری وتیریلری پاکمی؟ خنزیرنڭ پاك نه‌رسه‌سی بارمی؟ برنجس نه‌رسه، یانوب کول بولسه، یاکه چروب طوفراق بولسه، یاکه طوٗزلانوب طوٗز ره‌وشینه کیلسه، پاك بولوٗرمی؟ ابسرتکچ خمر طوٗزقاتشوایله آینوٗب سرکه‌گه ئه‌یله‌نسه، نجس مایدن صابوٗن یاصالسه، پاك بولوٗرلرمی؟ ته‌نك یا کییمده یا نمازلقك آور نجس نی قدر بولسه، نماز اوقوٗرغه یاراماس؟ آندن کیمره‌ك بولسه اوقوٗرغه یارارمی؟ ییگل نجس نی قدر بولسه، نماز اوقورغه یاراماس؟ آندن کیمره‌ك بولسه، اوقوٗرغه یارارمی؟ زور بر پالاس یا کیزنڭ بر باشی نجس بولغانده نجس توگل باشنده نماز اوقو یاریمی؟ اوٗستینه نجس توگلگان بر طوفراق کیبکان بواسه، شونڭ اوٗستنده نمازلق جه‌یمیچی نماز اوقو درست بولوٗرمی؟

نَجسلردن پاکله‌و.

نَجسله‌نگان کییمنی نَجسدن پاکله‌و اوُچوُن نَجسینی قروُب جبتوُب بترگاندن صوڭ اوُچ مَرْتَبَه یوُوب طامچیسی طامماسلق بولغانچی اوُچ مَرْتَبَه صغو تییشلیدر. طون، پالاس ویورغان کبی صغو مُمْکِن بولماغان نه‌رسه‌نی، اوُچ مَرْتَبَه یووب طامچیسی طاموُب بتکانچی اوُچ مَرْتَبَه الوُب قویو تییشلیدر. نَجسنڭ ذاتی قالماسه، آزغنه ایسی یا توُسی قالسه‌ده، کییم نَجسکه حساب قیلنماس، پچاق و پیالا کبی شما نه‌رسه‌لر یاخشیلاَب، سوُرتو ایله‌ده، پاککه حساب قیلنوُرلر. صو ایله یووُلسه‌لر، بیگره‌ك پاك بولوُرلر. کون ذاتی، کیبکان قاتی نَجسدن اووب توُشرو ایله پاکله‌نوُر.

اَمّا صیبق و یووش نَجسدن ٣ مرتبه باسوُب یومیچی پاکله‌نمس. بر نه‌رسه‌نك قای ییرینه نَجس تیگانلگی اوُنوُتلسه، گمان ایله بر ییرینی یوغاچ پاککه حساب قیلنوُر. بال، مای و سوُت کبی نه‌رسه‌گه بر آز صَیبق نَجس قاتشوُب نَجسله‌نسه‌لر، اوُچ مَرْتَبه آرو صو ایله قوشوُب صووی بتکانچی اوُچ مَرْتَبه قایناتلو ایله پاك بولوُرلر.

نجسله‌نگان کییمنی نجسدن پاکله‌مك اوُچون نی قیلو تییشلی بولوُر؟ طون، پالاس یورغان کبی صغو ممکن بولماغان زور نه‌رسه‌نی نجسدن پاکله‌مك اوُچون نی قیلو تییشلی بولوُر؟ کییمنده نجسنك ذاتی بتسه، آزغنه ایسی یا توُسی گنه قالسه، نجسکه حساب قیلنوُرمی؟ پچاق، پیالا کبی شما نه‌رسه‌لر، نی قیلوایله پاککه حساب قیلنوُرلر؟ کون ذاتی کیبکان نجسدن نیچك پاکله‌نور؟ یووش نجسدن نیچك پاکله‌نوُر؟ بر نه‌رسه‌گه نجس تیبوُب صوکره نجس قای ییرینه تیگانی اوُنوُتلسه اول نه‌رسه نیچك پاکله‌نوُر؟ بال، مای و سوت کبی نه‌رسه‌گه آزغنه نجس قاتشسه، نیچك پاکله‌نوُر؟

پاکله‌نو.

بَدْرَفکه کرگانده اوّل صول آیاقنی آتلاب کرو و چققانده اوّل اوڭ آیاقنی آتلاب چقو مُسْتَحَبْدر. حاجتنی اوته‌گان زَمانده قِبله‌غه قارشی یا آرقان بولو وعَوْرَتینه هَم نَجسلرینه قاراو مَکرو هدر. حاجتنی آچق ییرده اوته‌گانده آیغه هم قوُیاشقه‌ده قارشی یا آرقان بولوده مکروهدر. بَدْرَفده کچکنه حاجتینی قیلغان کشیگه، صول قولی ایله (اِسْتِبْرا) قیلو، یَعنی نَجسنی

بو نەرسە ایله قورۇتو تییش بولۇر. بدرفده اولۇغ حاجتینی قیلغان کشیگە، صول قولی ایله (اسْتِنْجا) قیلو، یعنی عورتینی پاکله‌و تییشلی بولۇر. اسْتبرا واسْتِنجانی اوڭ قول ایله قیلو، پچەن وکاغد کبی قدرلی نەرسەلر ایله قیلو مکروهدر. اگرده نجسی تەلینی بویاسە، استبرانیده استنجانیده صو ایله قیلو تییشلی بولۇر.

بەرفدەکرگانده قایسی آیاقنی اوّل آتلاب کرلۇر؟ آندن چقغانده قایسی آیاقنی اوّل آتلاب چقلور؟ حاجتینی اوتەگان زمانده قبلەغه قارشی یا آرقان بولو درست بولۇرمی؟ عورتینه پاکه نجسلرینه قاراو درست بولۇرمی؟ حاجتی اوتەگانده آیغه یاکه قویاشقه قارشی یا آرقان بولو درست بولۇرمی؟ بدرفده کچکنه حاجتنی قیلغان کشیگه صول قولی ایله نی قیلمق تییشلی بولۇر؟ بەرفده الوغ حاجتنی قیلغان کشیگه صول قولی ایله نی قیلمق تیشلی بولۇر؟ استبرا واستنجانی اوڭ قولی ایله قیلمق، پچەن وکاغد کبی قدرلی نرسەلر ایله قیلمق درست بولۇرمی؟ نجس تەنیمی بویاسە، استبرا واستنجانی نی ایله قیلمق تییشلی بولۇر؟

پاك صولر.

چیشمه ویلغا صولری، کول، دیگز وقویو صولری، قار، یاغمور وبوز صولری هر قایوسی پاك صولردر. پاك نەرسە قاتشوب بولغانغان بولسەلرده، طهارتکه یارارلر: سرکه، شولپا، ئەیرەن کبی بولوب اسملری اوزگەرگان صولر پاك بولسەلرده، طهارتکه یارامسلر. قاون صووی کبی پیمشلردن چقغان صولرده پاك بولسەلرده،

طهارتکه یاراماسلر. طهارت آلغانده آرو صاوتقه جییلغان صو (ماءِ مُسْتَعمَلْ) دییوب آتالور. آندی صو ظاهرده پاك كبی بولسه‌ده، ایکنچی قات طهارت آلورغه یاراماس. آغم صو هم ئه‌یله‌نه‌سی (٤٠) آرشین وتیره‌نلگی یارتی قارش قَدَر بولغان کوب صو نجس قاتشسه‌ده، نَجسله‌نمسلر. بوندن کیم بولغان صو آزغنه نَجس قاتشسه‌ده، نَجسله‌نور. اگرده قاتشقان نجس صونك طعمینی، یاایسینی، یا تۆسینی اوزگه‌رتسه، بیك زور صو بولسه‌ده هم آغم صو بولسه‌ده، نَجس بولور. آدمی، آت، صییر و صارق کبی ایتی حَلال حَیْوانلر اچکاندن صوك صاوتده قالغان صو پاکدر، طهارت آلورغه‌ده یاریدر. امّا ات و بوری کبی ایتی حَرام حَیْوانلردن قالغان صو نَجسدر. طاوق، مه‌چی، وقارچغادن قالغان صولر نَجس بولماسه‌لرده، آنلر ایله طهارت آلو مکروهدر.

نی صولری پاك صولردر؟ پاك نه‌رسه قاتشوب بولغانغان صو طهارت آلورغه یارارمی پاك نه‌رسه قاتشوب اسمی اوزگاروب صو دیب آتالماسلق بولغان نه‌رسه طهارت آلورغه یارارمی؟ قاون کبی ییمش صولری طهارتکه یارارمی؟ نیندای صو ماءمستعمل دیب آتالور؟ ماء مستعمل پاکمی؟ طهارتکه یاریمی؟ آغم صوغه یاکه کوب صوغه نجس تۆشسه نجسله‌نورمی؟ آزصوغه نجس قاتشسه نجسله‌نورمی؟ بر آغم صو یاکه کوب صوغه نجس قاتشوب طعمینی یا ایسنی یاتۆسینی اوزگارتسه شول صولر نجس بولورمی؟ آدمی آت، صییر صارق کبی ایتی حلال حیوانلر اچکاندن قالغان صولر پاکمی، نجسمی؟ طهارت آلورغه یاریمی؟ ات بوری کبی ایتی حرام حیوانلردن قالغان صو نجسمی؟ طاوق، مه‌چی وقارچغادن قالغان صو پاکمی؟ طهارتکه یاریمی؟

قۇيۇ.

قۇيۇغه بر نَجس تۇشسه، اچنده بولغان صوو ينك بارچه‌سي نَجسله‌نۇر. نی قَدَر صو بارلغی چاﻣﻼنسه، شول قَدَر صونی چغاروُب توکمیچی پاکله‌نمس. اگرده قۇيۇغه چپچق کبی بر کچکنه حَيوان تۇشوُب اولسه، (٢٠) چیله‌ك قدر صوو ينی توگو، طاوق قَدَر بر حَيوان تۇشوُب اولسه، (٤٠) چیله‌ك قَدَر صوو ينی توگو تییشلی بولوُر. اگرده اوُشبوُ حَيوانلرنك اچلری کوبکان یاکه ته‌نلری جیيگان بولسه، بارچه صوو ينی توکمیچی قۇيۇنك صووی پاکله‌نمس. آدَمی وصارق قدر بر حَيوان تۇشوُب اولسه، اچی کوبمه‌سه‌ده، قۇيۇنك بارچه صوو ينی توگو تییشلی بولوُر. قۇيۇنك قایسی کوُنده نَجسله‌نگانلگی مَعْلوم بولماسه، اوُچ ته‌ولکدن بیرلی نَجسکه حِساب قیلنوُب، شول کوُنلرده آلنغان صولر توگلوُرلر.

قۇيۇغه بر نجس تۇشسه، اچنده‌گی صووی نجسله‌نۇرمی؟ اول قۇيۇنی پاکله‌مك اوُچوُن نی قیله‌ق کیره‌ك بولاوُر؟ بر قۇيۇغه چپچق کبی بر کچکنه حیوان تۇشوُب اولسه، نیچه چیله‌ك صونی توکگاچ اول قۇيۇ پاککه حساب قیلنوُر؟ طاوق قدر بر حیوان تۇشوُب اولسه نی قیلنوُر؟ اگرده قۇيۇغه تۇشکان چپچق وطاوقنك اچلری کوبکان یاکه ته‌نلری

جیگان بولسه. قۇیۇنك نی قدر صووینی چقارمق تیشلی بۇلۇر؟ قۇیۇغه آدمی وصارق قدر بر حیوان تۇشۇب اولسه نی قیلنۇر؟ قۇیۇنك قایسی کۇنده نجسلەنگانلگی معلوم بولماسه، نیچه کۇندن بیرلی نجسکه حساب قیلنۇر؟

عَوْرَتْ.

نَماز اوقۇغانده عَوْرَتْ ییرلر اۇرتولی بولو فرضدر. آولاق بولمەده بولسەده، یالانغاچ کۇینچه نماز اوقو درست توگلدر. ایرلرنك بیللری طوغریسندن باشلاب تز آستلرینه قدر بولغان تەنلری عورتدر. بیللرندن یوغاری وتزدن توبەن ییرلری آچق بولسەلرده، نَماز اوقۇلری درست بولۇر. خاتۇنلرنك تەنلرینك هر ییری عورتدر. مگر یۇزلری وبلەزکلرینه قدر ایکی اوچلری وطوبۇقلرینه قدر آیاق باشلری غنه عَوْرَتْ توگلدر. یاننده هیچ بر آرو کییم بولماسه، کییمینی یووارغه صوده بولماسه، نَمازنی نَجس کییم ایله اوقوده یالانغاچ اوقوده، درست بولۇر. اگرده بو کشی نَمازنی یالانغاچ اوقۇسه، اوطۇرۇب قنه اوقۇر.

نماز اوقۇغانده قای ییرلر اۇرتۇلی بولو فرضدر؟ یالانغاچ کۇینچه نماز اوقو درست بولورمی؟ ایرلرنك تەنلرینك قای ییرلری عورتدر؟ ایرلرگه بیللرندن یوغاری وتزدن توبەن ییرلری آچق کۇینچه نماز اوقو درست بولۇرمی؟ خاتۇنلرنك قای ییرلریگنه عورت توگلدر؟ آرو کییمی بولماغان کشی نمازنی نیچك اوقۇر؟ اگرده یالانغاچ اوقۇسه، نمازنی باصوب اوقۇرمی، اوطۇرۇب اوقۇرمی؟

عذرلی خاتۇنلر.

یاش بالا آناسی بولغان خاتۇنلر قرق کۆن قَدَر عذرلرندن پاکلەنگانچی آروسز بولۇرلر. شول زمانده آنلر نمازده اوقوماسلر، روزەده طۇتماسلر. عذرلری تمام بولغاچ آنلرغه غسل قیلۇب پاکلەنو فرض بولۇر. آنلر رمضانده طۇتلمی قالغان روزەلرینی صوڭندن قَضاقیلۇرلر. امّا اوقۇلمی قالغان نمازلرینی قَضاقیلماسلر. بالغه بولغاندن صوڭ آی صاین عذرلی بولغان خاتۇنلرده عذرلی وقتلرنده اروسز بولۇب روزه ونمازلرینی قالدرۇرلر. عذرلری تمام بولغاندن صوڭ آنلرغەده غسل قیلۇب پاکلەنو فرض بولۇر. پاکلەنگاچ آنلرده روزەلرینی قضا قیلۇرلر. بالغەلرنڭ عذرلری اۆچ کۆندن کیم واون کۆندن آرتق بولمیدر. اگرده آرتق بولسه، آورو علامتیدر. اون برنچی کۆنلرنده روزەلرینیده طۇتارلر. صاحِبِ عذر بولۇب نمازلرینیده اوقۇزلر.

یاش بالا آناسی بولغان خاتۇنلر عذرلی کۆنلرنده آرو بولۇرلرمی؟ عذر زمانلرنده نماز اوقولۇرمی؟ روزه طۇتارلرمی؟ عذرلری تمام بولغاچ آنلرغه نی قیلو فرض بولۇر؟ رمضانده طۇتلمی قالغان روزەلرینی صوڭندن قضا قیلۇرلرمی؟ نمازلرینی قضا قیلۇرلرمی؟ آی صاین عذرلی بولغان خاتۇنلر نیچک؟ بالغەلرنڭ عذرلری نیچه کۆندن کیم بولمیدر. نیچه کۆندن آرتق بولمیدر؟ اگرده آرتق بولسه، نی علامتی؟ اون برنچی کۆنلرنده روزه ونمازلرینی ادا قیلۇرلرمی؟

تمم